

Vårt behov av försvar

Strax före jul förra året var SALT-II färdigt att undertecknas av Sovjetunionens och USAs utrikesministrar – alltså det andra avtalet om begränsning av innehavet av strategiska kärnvapen. I sista minuten backade Moskva ur, tydligen överraskande också för utrikesminister Gromyko. Förhandlingarna avbröts. En orsak till det hela var möjligen att USA vägrat att ge upp sina skryssningsrobotar, som de troddes vara ensamma om. Nu, bara några månader senare, tycks det framgå att ryssarna lyckats med sina försök att bygga likvärdiga robotar. Nya kärnvapenbärare tillförs alltså båda de stormakter, som skulle svara för den omskrivna avspänningen, som inte kommit.

Mellan Sovjetunionen och Kina ökar i stället spänningen. Att ryssarna förstärkt sin garnison på Kurilerna, de japanska öar som de ockuperade i andra världskrigets sista timmar och sedan vägrat att lämna tillbaka, innebär bara en demonstration. Men deras hjälp till Vietnam – de har möjliggjort vietnamesernas erövringskrig mot Kampuchea – är direkt oroande för kineserna. Sovjetunionen kan via Vietnam utsträcka sitt inflytande över hela Sydostasien. Vid sitt besök i Washington i februari varnade Kinas starke man Deng Xiaoping mycket eftertryckligt för krigshotet från Sovjetunionen. Han fick visserligen inte president Carter att godkänna en kommuniké med sådant klarspråk. Men orden hegemoni och dominans kom med som uttryck för sovjetiska avsikter. Ryssarna blev också allvarligt irriterade.

I Moskva kan man omöjligt önska ett krig, allra minst ett kärnvapenkrig med dess oberäkneliga risker. Däremot satsar man fortfa-

rande på konventionella vapen. Ryska trupper går inte att skicka överallt, men ryska vapen kan ges till många länder med ur sovjetisk synpunkt pålitlig politisk ledning. Etiopien är ett gott exempel. Landet är nu helt under rysk kontroll med hjälp av kubanska legotrupper med rysk utrustning.

Det finns dessutom områden och länder i Europa, och därtill nära oss, där ryssarna snart måste tillförsäkra sig betydligt mycket större kontroll än nu. I händelse av långt ifrån otroliga konfrontationer med Kina kan Sovjetunionen inte tillåta några luckor i sitt västra säkerhetssystem. En sådan lucka finns i Rumänien, där den kinesiske ordföranden Hua Guofeng förra året dansade vänskapsdans på torgen. Rumänien tillhör Warszawa-pakten men tillåter fortfarande inte ryska trupper i landet. En ändring i den politiken bör man räkna med ganska snart.

Ty marskalk Tito i Jugoslavien börjar bli en gammal man. Han är född 1892. Han är regeringschef på livstid. När han går bort, vill säkerligen Sovjetunionen hjälpa de Moskvatrogna kommunisterna till makten, skulle det än behöva ske med hjälp av rysk trupp, som då också kommer att hålla Rumänien under uppsikt. Att påstå detta är ingen svartmålning. Det är helt enligt Bresjnev-doktrinen principer, och marskalk Bresjnev är fortfarande Sovjetunionens obestridde ledare.

Givetvis kommer Natoländerna att reagera – med ord. Det vore märkvärdigt om Sovjetunionen inte använde tillfället att lösa sitt tredje problem i Europa, nämligen Murmanskområdet säkerhet. Nordfinland möter knappast något hinder. Även om Sovjet-

unionen ifråga om det Natoanslutna Norge bara övertar "ansvaret för försvaret" av Spetsbergen, kommer hotet mot hela Nordkalotten, inklusive delar av Nordsverige, att framstå omedelbart.

Det anses inte vara populärt i dag att tala om vårt behov av försvar. Kanske blir det en dag inte heller populärt, om utvecklingen går som man kan förmoda, att ha tillhört dem som ingenting förstått eller velat förstå. Under de långa socialdemokratiska regeringsåren fanns det åtminstone en statsminister, Tage Erlander, som förstod vad försvaret betyder för svensk säkerhetspolitik, och två försvarsministrar, Sven Andersson och Eric Holmqvist, som i positiv anda åtog sig det inte alltid populära uppdraget att företräda försvaret. Olof Palme är intelligent. Han förstår lika bra som någon annan. Men i sitt partis försvarsmotion med dess överraskande krav på kraftigt begränsade anslag och därmed följande nedskärningar har han låtit styra sig av fru Theorin.

Men även om anslagen inte direkt skärs ned minskar vår försvarskraft ändå varje år. De nuvarande anslagen räcker helt enkelt inte till för att lösa de uppgifter som statsmakterna ålagt försvarsmakten.

För vanliga människor är det inte svårt att

förstå, att försvarsanslagen i stort fördelas inom två områden. Det ena omfattar materiel, alltså vapen och utrustning. Skall vi försvara oss eller, hellre, göra det alltför dyrbart att angripa oss, bör vi rimligen disponera bästa möjliga och tillräckligt många vapen, lämpade för vårt territorium. Att resonera om andra än de bästa, det må gälla handvapen eller flygplan, visar egentligen en besynnerlig moral. Ty det andra område, dit pengar går, omfattar dem som skall nyttja materielen, dvs fast anställda som är några procent av krigsorganisationen och i övrigt reserv- och värnpliktig personal. Detta betyder löner och utbildning, framför allt det senare. Då man planerar att försvaret av landet skall utföras av svenska män och numera i allt större utsträckning kvinnor, gäller det naturligtvis att dessa skall ha bästa möjliga utbildning. Det ansvaret kommer regering och riksdag inte ifrån.

När detta skrives har regeringens beslut i flygplansfrågan just kommit. Regeringen har vikt sig för hr Palme och hans radikaler. Hr Werner (vpk) har i TV kommenterat beslutet med glad tillfredsställelse. Som sagt, nog finns det ett ansvar att diskutera, och att utkräva.